บทความวิจัย

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

จิราจันทร์ คณฑา* ปิ่นแก้ว โชติอำนวย**
อัจฉโรบล แสงประเสริฐ* พรวิไล คล้ายจันทร์***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (mixed-methods research) เพื่อศึกษาระดับของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ โดยใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อนเชิงคุณภาพ (sequential explanatory design) เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนรู้ ส่วนเครื่องมือเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ข้อมูลเชิงคุณภาพเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อมูลปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่ออธิบายและขยายผลเชิงลึกจากข้อมูลเชิงปริมาณ **ผลการศึกษา พบว่า** ลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง (Mean = 3.08) โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .458 และ .255 ตามลำดับ) ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่พบความสัมพันธ์กับลักษณะดังกล่าว (r = .150) ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพสะท้อนว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอน แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาลให้สูงขึ้นในทุกด้าน

คำสำคัญ: ลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต/ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์/ เจตคติต่อการเรียนรู้

วันที่รับบทความ: 20 กรกฎาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 24 ธันวาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 25 ธันวาคม 2567

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

**ผู้รับผิดชอบหลัก พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
E-mail: pinkaew@bcnsprnw.ac.th

***พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

Factors Associated with Lifelong Learning Characteristics among Nursing Students

Jirajan kontha* Pinkaew Choteamnuay**
Atcharobon Sangpraseart* Pornwilai klaijun***

ABSTRACT

This study employed a mixed-methods research design using a sequential explanatory approach to examine the level of lifelong learner characteristics, analyze factors associated with these characteristics, and identify factors that promote lifelong learner characteristics among nursing students. The sample consisted of nursing students in Years 1–4 at Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak, Nakhon Sawan. Quantitative data were collected prior to qualitative data collection. The quantitative research instruments included general information questionnaire, lifelong learner characteristics, achievement motivation, and attitudes towards learning. The qualitative instrument was a structured interview guide. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product–moment correlation coefficient. Qualitative data were analyzed using content analysis to explain and provide deeper insights into the factors associated with lifelong learner characteristics identified from the quantitative findings.

The results revealed that the overall level of lifelong learner characteristics was high (Mean = 3.08). Achievement motivation and attitudes towards learning were positively and significantly correlated with lifelong learner characteristics at the .01 level (r = .458 and r = .255, respectively). In contrast, academic achievement was not significantly associated with lifelong learner characteristics (r = .150). The qualitative findings indicated that key factors promoting lifelong learner characteristics included teaching and learning approaches, instructional methods, learning support resources, extracurricular activities, essential learning skills, and learning motivation. These findings can be used as a guideline to enhance lifelong learner characteristics among nursing students across multiple dimensions.

Key Words: Lifelong Learner Characteristics/ achievement motivation/ attitude towards learning

Article info: Received: July 20, 2024 Revised: December 24, 2024, Accepted: December 25, 2024

*Assistant Professor, Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak Nakhonsawan

**Corresponding author, Registered Nurse, Senior Professional Level, Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak NakhonsawanE-mail: pinkaew@bcnsprnw.ac.th

***Registered Nurse, Senior Professional Level, Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak Nakhonsawan

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้บุคคลจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการปรับตัวในศตวรรษที่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) มาตรา 22 กำหนดให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ[1] สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21[2] โดยการเรียนรู้ต่อเนื่องช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต[3] ในบริบทด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงของโรคและเทคโนโลยีทางการแพทย์ รวมถึงสถานการณ์การระบาดของ Covid-19 ทำให้การดูแลผู้ป่วยมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาพยาบาลในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อโรคสายพันธุ์ใหม่ ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทำให้นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องซึ่งมีผลต่อคุณภาพการพยาบาลและความปลอดภัยของผู้ป่วย[4] ลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ความใฝ่รู้ การคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสื่อสาร[5, 6] ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถแบ่งเป็นปัจจัยภายในและภายนอก[7] โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ และความสามารถในการเรียนรู้ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ โอกาสในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน งานวิจัยที่ผ่านมาของบุญเลี้ยง ทุมทอง และเฉลิมชัย โสสุทธิ[8] ที่ศึกษาศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเต็มที่ เนื่องจากสิ่งที่นักศึกษาเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเต็มที่ นักศึกษาไม่สามารถเลือกสิ่งที่ตนสนใจหรือต้องการที่จะเรียนรู้ การสอนเน้นเพื่อให้สอบผ่านมากกว่านำความรู้ไปใช้จริง รวมทั้งยังไม่เน้นที่จะฝึกให้ผู้เรียนรู้ถึงวิธีการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง[9] นอกจากนี้นักศึกษาพยาบาลยังมีความต้องการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและการแลกเปลี่ยนความรู้ [10] แม้ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะมีความสำคัญ แต่การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะดังกล่าวในนักศึกษาพยาบาลยังมีจำกัด โดยเฉพาะในสถาบันสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมในนักศึกษาพยาบาลโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อ

ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในนักศึกษาพยาบาลให้สอดคล้องกับบริบทจริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

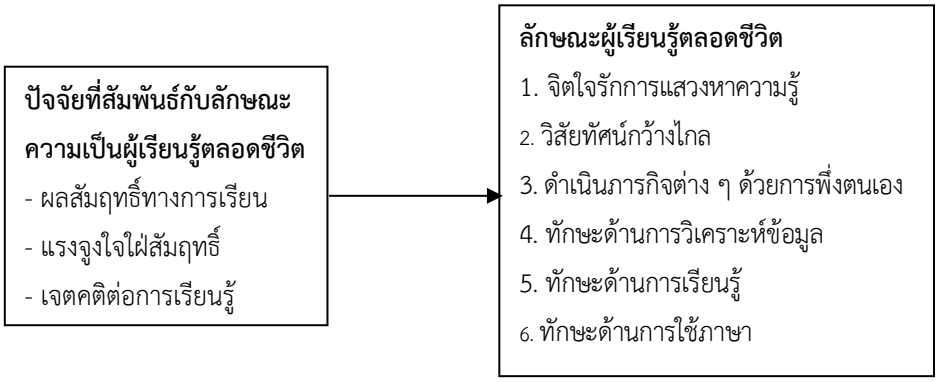
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แนวคิดสมรรถนะหลักในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ คณะกรรมาธิการสหภาพยุโรป[6] เป็นกรอบแนวคิด โดยกำหนดลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่ 1. จิตใจรักการแสวงหาความรู้ 2. วิสัยทัศน์กว้างไกล 3. ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ด้วยการพึ่งตนเอง 4. ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล 5. ทักษะด้านการเรียนรู้ 6. ทักษะด้านการใช้ภาษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ที่พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต[8]และผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแนวโน้มมีคุณลักษณะด้านความใฝ่รู้สูงกว่า[11]



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (mixed methods research) โดยใช้รูปแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (explanatory sequential design) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณแบบสหสัมพันธ์ (correlational research) เป็นวิธีการหลัก และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีการรอง ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อน แล้วจึงเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในลำดับถัดไปเพื่ออธิบายและขยายความผลการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตให้มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นรวมทั้งสะท้อนบริบทและความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1–4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 660 คนประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1–4 จากประชากรดังกล่าว

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power 3.1 กำหนดอำนาจการทดสอบ (1-β) = .95 ระดับนัยสำคัญ (α) = .05 และขนาดอิทธิพล (effect size) = .30 สำหรับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของแต่ละชั้นปี (stratified random sampling) และสุ่มอย่างง่ายภายในแต่ละชั้น ประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 40 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 40 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 31 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 27 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างในนักศึกษาพยาบาลจำนวน 30 คนคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบลูกโซ่ (snowball sampling) จนข้อมูลอิ่มตัว (data saturation)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ระดับชั้นปี เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำ **ส่วนที่ 2** แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ปรับปรุงจากของณิชาพัฒน์ รัตนเวชชาพัฒน์[12] เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็นคำถามเป็น 6 ด้าน คือ ด้านจิตใจรักการแสวงหาความรู้ จำนวน 25 ข้อ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล จำนวน 9 ข้อ ด้านดำเนินภารกิจต่าง ๆ ด้วยการพึ่งตนเอง จำนวน 9 ข้อ ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 22 ข้อ ด้านทักษะด้านการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ และด้านทักษะการใช้ภาษา จำนวน 8 ข้อ **ส่วนที่ 3** แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่ปรับปรุงจากแบบสอบถามของบุญเลี้ยง ทุมทอง และเฉลิมชัย โสสุทธิ์[8] ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีข้อความด้านบวก 8 ข้อ และด้านลบ จำนวน 4 ข้อ **ส่วนที่ 4** แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีข้อความด้านบวก 8 ข้อ และด้านลบ จำนวน 4 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประกอบด้วยประเด็นคำถาม ดังนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวกับ 1) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน 2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) รูปแบบและวิธีการสอนของอาจารย์ 4) แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ 5) ทักษะจำเป็นต่อการเรียนรู้ 6) แรงจูงใจในการเรียนรู้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์

พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนพยาบาล จำนวน 3 ท่าน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้ค่าความเชื่อมั่น .98 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น .80 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ ได้ค่าความเชื่อมั่น .83

การพิทักษ์สิทธิของผู้ถูกวิจัย

การวิจัยนี้คำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยผู้เข้าร่วมให้ความยินยอมโดยสมัครใจ (informed consent) สามารถถอนตัวได้ตลอดเวลาโดยไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้รับการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ เลขที่ SPRNW-REC 044/2023 วันที่ให้การรับรอง 9 มิถุนายน 2566 ภายหลังได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อน และตามด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย และวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยการเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน พ.ศ. 2566 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 138 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายชั้นปี และภาพรวมทุกชั้นปี

3. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson product-moment Correlation coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติเพียร์สันแล้วว่าค่าของตัวแปรเป็นตัวแปรต่อเนื่อง อยู่ในมาตราอันตรภาคชั้นขึ้นไป มีการแจกแจงปกติโดยการทดสอบ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ามีการกระจายของตัวอย่างเป็นโค้งปกติ และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อให้

ข้อมูลเชิงลึกปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ตรวจสอบข้อมูล 2) ตีความข้อมูลและให้รหัส 3) จัดหมวดหมู่ข้อมูล 4) หาความสัมพันธ์เชื่อมโยง และ 5) วิเคราะห์และสรุปแก่นสาระสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.0 และเพศชาย ร้อยละ 13.0 ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ในช่วง 3.00-3.49 (ร้อยละ 46.4) รองลงมาเป็น 2.50-2.99 คิดเป็น (ร้อยละ 41.3) และมีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.49 น้อยที่สุด (ร้อยละ 5.1)

2. ระดับของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างทุกชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.91 คะแนน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทักษะด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.05 คะแนน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านดำเนินกิจการต่างๆ ด้วยการพึ่งตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.99 คะแนน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วิสัยทัศน์กว้างไกล มีค่าเฉลี่ย 3.42 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ย 3.69 คะแนน อยู่ในระดับมาก เจตคติต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน อยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 1

Table 1. Mean and standard deviation of achievement motivation, attitude towards learning, and lifelong learner characteristics (overall and by domains) among nursing students (Years 1–4)

Variables	Mean	S.D.	Level
Achievement motivation	**3.69**	**.49**	**High**
Attitude towards learning	**4.00**	**.55**	**High**
Lifelong learner characteristics (overall)	**3.88**	**.57**	**High**
Mind in seeking knowledge	3.92	.46	High
Broad vision	3.91	.54	High
Self-reliance in learning tasks	3.99	.56	High
Data analysis skills	3.96	.51	High
Learning skills	4.05	.56	High
Language skills	4.00	.71	High

3. ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r = .458 และ r = .255 ตามลำดับ, p < .01) ส่วน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่พบความสัมพันธ์กับลักษณะดังกล่าว (r = .150, p > .05) เมื่อพิจารณาเมื่อพิจารณารายมิติของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต พบรูปแบบความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับทุกมิติของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ จิตใจรักการแสวงหาความรู้ (r = .419) วิสัยทัศน์กว้างไกล (r = .331) การพึ่งตนเอง (r = .470) ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (r = .405) ทักษะด้านการเรียนรู้ (r = .473) และทักษะการใช้ภาษา (r = .198) และพบว่าเจตคติต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับเกือบทุกมิติของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ จิตใจรักการแสวงหาความรู้ (r = .537) วิสัยทัศน์กว้างไกล (r = .438) การพึ่งตนเอง (r = .524) ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (r = .523) ทักษะด้านการเรียนรู้ (r = .597) อย่างไรก็ตาม ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะการใช้ภาษา (r = .159, p > .05) ดังแสดงในตารางที่ 2

Table 2. Correlation coefficients between academic achievement, achievement motivation, attitude towards learning, and lifelong learner characteristics among nursing students (n = 138)

Variables	Mind in seeking knowledge	Broad vision	Self-reliance	Data analysis skill	Learning skill	Language skill	Overall Lifelong learner characteristics
Academic achievement	.165	.129	.154	.094	.175	.049	.150
Achievement motivation	.419**	.331**	.470**	.405**	.473**	.198*	.458**
Attitude towards learning	.537**	.438**	.524**	.523**	.597**	.159	.255**

** p – value < .01, * p – value < .05

3.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกสะท้อนปัจจัยที่สัมพันธ์และส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยสามารถสังเคราะห์เป็น 6 ประเด็นหลัก (themes) ได้แก่

3.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Instructional design) ประกอบด้วยการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (laboratory-based learning), การใช้สื่อมัลติมีเดีย (VDO/visual media), การเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (game-based learning, active learning, flipped classroom) และการเรียนรู้ด้วยตนเองร่วมกับการอภิปรายกลุ่มย่อย ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า วิธีการสอนที่หลากหลายและมีปฏิสัมพันธ์ช่วยกระตุ้นความสนใจและการจดจำได้ดีขึ้น นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กล่าวว่า “การสอนที่มีคลิป VDO มีภาพประกอบ การมี

เกมส์หรือกิจกรรมคั่นระหว่างเรียน จะกระตุ้นการจำและเรียนรู้ได้ดี” นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กล่าวว่า “การเรียนแลบจะช่วยให้ได้ทดลองทำซ้ำๆ สามารถสอบถามและฝึกซ้ำเพิ่มเติมได้ ทำให้มีความมั่นใจ และจำได้ดีกว่าเรียนในห้องอย่างเดียว การเรียนในห้องกลุ่มใหญ่อาจไม่มีสมาธิในการเรียน แต่พอเรียนแล็บกลุ่มเล็กลงทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น”

3.1.2 วิธีการสอนของอาจารย์ (Teaching approach) ประกอบด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การอธิบายเนื้อหาที่ยาก การใช้ mapping เชื่อมโยงความรู้ และการยกตัวอย่างจากสถานการณ์จริง บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเองมีผลต่อแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กล่าวว่า “ชอบอาจารย์ที่คุยเล่นกับนักศึกษา คุยนอกเรื่องบ้าง ไม่ชอบอาจารย์ดุเกินไป มันจะรู้สึกว่ากลัวอย่างเดียวไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร หรือถ้าดุหรือทำผิดก็อยากให้สอนด้วย ไม่อยากให้ดุอย่างเดียวเพราะจะทำให้ฝังใจทำให้ไม่อยากเรียนวิชานั้นไปเลย” นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 กล่าวว่า “ชอบเรียนแบบ mapping ที่เริ่มตั้งแต่ Anatomy พยาธิสภาพ เชื่อมโยงตามลำดับความคิดต่อยอดไปเรื่อย ๆ ให้เห็นหน้าชั้นเรียนพร้อมกันแล้วคิดไปด้วยกัน จะเห็นภาพแล้วเข้าใจง่ายขึ้น”

3.1.3 แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ (Learning support system) แหล่งสนับสนุนสำคัญ ได้แก่ เพื่อน อาจารย์ บุคลากรทางการพยาบาล ครอบครัว และบุคคลใกล้ชิด เครือข่ายทางสังคมมีบทบาททั้งในด้านแรงสนับสนุนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กล่าวว่า “เพื่อนจะสามารถเป็นแรงสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี เพราะคุยแลกเปลี่ยนกันได้ และสื่อสารกันเข้าใจง่าย รวมถึงการแข่งขัน หรือเป็นแรงจูงใจเมื่อเห็นเพื่อนทำได้เราก็จะพยายามทำให้ได้” นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กล่าวว่า “การสอนและถ่ายทอดแบบพี่แบบน้องบน ward จะทำให้รู้สึกอยากเรียนรู้ ไม่เบื่อกับการฝึกงาน”

3.1.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extracurricular engagement) กิจกรรมภาคสนามและกิจกรรมนอกห้องเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง และพัฒนาทักษะทางสังคมนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กล่าวว่า “การได้ไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น ฝึกงานรพ.สต.รพช. ทำให้ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง รวมถึงการฝึกการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึกและการเรียนรู้งานกับเจ้าหน้าที่ที่มีความหลากหลาย เรียนรู้การปรับตัวกับสถานการณ์จริง กิจกรรมบางอย่างที่ไม่รู้จะกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้และมาหาคำตอบและถามความรู้ใหม่ๆจากเจ้าหน้าที่ ทำให้ตื่นเต้นและสนใจอยากรู้มากขึ้น สนใจโรคหรืออาการของคนไข้ใหม่ๆที่ไม่เคยเจอ ทำให้กระตุ้นความรู้อยากรู้ อยากเรียนมากขึ้น” นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กล่าวว่า “การได้เข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยฯ ได้ร่วมทำงานกับเพื่อนต่างห้องจากที่ไม่สนิท ก็ทำให้ได้เพื่อนใหม่มากขึ้น ได้มีโอกาสมีทักษะในการเข้าสังคม กล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น ออกไปแสดง ทำให้กล้าแสดงออก พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ มากขึ้น”

3.1.5 ทักษะจำเป็นต่อการเรียนรู้ (Essential learning skills) ทักษะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้

ความรู้ การแก้ปัญหา และทักษะการสืบค้นข้อมูล รวมถึงภาษาอังกฤษ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กล่าวว่า “การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การฝึกให้ตนเองชอบอ่านหนังสือ การเขียนบันทึก โดยเริ่มจากสิ่งที่เราชอบก่อน เพื่อสามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นคนชอบการอ่าน เกิดการเรียนรู้ต่อไป”นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กล่าวว่า “ทักษะการประยุกต์ใช้และการเผชิญปัญหาโดยเฉพาะบนหอผู้ป่วย ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีความจำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้”

3.1.6 แรงจูงใจในการเรียนรู้ (Learning motivation) แรงจูงใจมาจากทั้งภายในและภายนอก เช่น ครอบครัว เป้าหมายในอนาคต ความก้าวหน้าในอาชีพ และแบบอย่างที่ดี นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 กล่าวว่า “ครอบครัวที่รอคอยเห็นความสำเร็จของเรา การรับราชการทำให้เราต้องการพัฒนาหรือเรียนรู้ เพื่อทำให้ตนเองประสบความสำเร็จตามที่ครอบครัวหวัง” นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กล่าวว่า “อนาคตตนเอง การเรียนต่อ ทุกคนก็หวังความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ที่จะทำให้มีรายได้ที่มากขึ้น จะเป็นแรงจูงใจให้เราไม่หยุดพัฒนา และมีเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่ออนาคตที่วางเป้าหมายไว้”

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลมีลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง (Mean = 3.88) โดยทุกมิติอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้และการพึ่งตนเองที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ขณะที่มิติวิสัยทัศน์กว้างไกลมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามิติอื่น

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ($r = .458$ และ $.255$ ตามลำดับ, $p < .01$) ในขณะที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่พบความสัมพันธ์กับลักษณะดังกล่าว ($r = .150$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับของลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษามีลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของณิชาพัฒน์ รัตนเวชชาพัฒน์ 12 ที่ศึกษาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่านิสิตมีลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญเลี้ยง ทุมทอง และเฉลิมชัย โสสุทธิ์8 ที่ศึกษาศึกษาศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์ พบว่าศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก การที่ลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม และรายด้านเกือบทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าระบบการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21[13, 14] ได้ในระดับหนึ่ง ผลการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วม (active learning) เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับการศึกษาของสุดศิริ หิรัญชุณหะ และคณะ (2564)[15] ที่ศึกษา

สมรรถนะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ 1) การออกแบบการสอนของอาจารย์ผู้สอน 2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การเป็นแบบอย่างของอาจารย์ผู้สอน 4) ความกระตือรือร้นและตั้งใจของนักศึกษา

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จากผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของจิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา[16] พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้ายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญเลี้ยง ทุมทอง และเฉลิมชัย โสสุทธิ์[8] ที่พบว่าศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อาจเนื่องจากปัจจัยภายในผู้เรียน ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ มีศักยภาพในการเรียนรู้ และมีแรงจูงใจ ความใฝ่รู้ว่าเป็นผู้เรียนรู้ได้ ซึ่งแสดงถึงการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้[7] สอดคล้องกับกุลธิดา ทัศนพิทักษ์[17] กล่าวว่าคุณลักษณะของการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจะปรากฏชัดเจนได้นั้น ครูต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนโดยต้องปลูกฝังให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญร่วมกับการปลูกฝังสั่งสอนให้ทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง และการมีพลังจูงใจในการเรียนรู้เพื่อการใช้ชีวิตและเพื่อสังคมในยุคเทคโนโลยี สอดคล้องกับ Livneh[18] กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตต้องมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง เป็นผู้มีแรงจูงใจในตนเองและกำหนดแนวทางในการจะเกิดสัมฤทธิ์ผลนั้นและส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับจุลศักดิ์ สุขสบาย[19] ที่เสนอแนวทางในส่งเสริมการเรียน การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีร่วมกัน ส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ และพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาเจตคติที่ถูกต้องในด้านการเรียน การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีร่วมกันส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจาก การเรียนรู้ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเนื้อหามากกว่าการแสวงหาความรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ ผู้สอบที่ได้คะแนนมากคือผู้ที่สามารถจำเนื้อหาได้มาก ไม่ใช่ผู้ที่แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินเป็นแบบปรนัย ไม่ได้วัดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง นักศึกษาพยาบาลจึงมุ่งที่จะอ่านเนื้อหาและเรียนเพื่อให้สอบผ่าน นอกจากนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการวัดลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตก็มีความแตกต่างกัน โดยเกณฑ์ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้ผลการสอบวัดความรู้ตามเนื้อหาวิชาเป็นหลัก ให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมบ้างบางส่วน ดังที่ แคนดี ครีเบิร์ท และโอเลียรี่[5] (Candy, Crebert, & O'Leary) เสนอว่า การประเมินผลในระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตควรเป็นการประเมินสิ่งที่เรียนรู้ ไม่ใช่ประเมินความมากน้อยของความรู้ และคะแนนมีความสำคัญน้อยกว่าผลลัพธ์ที่ผู้เรียนได้รับจากกระบวนการเรียนรู้

จุดแข็งจากงานวิจัยครั้งนี้

1. งานวิจัยนี้มีจุดแข็งสำคัญคือการใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธี ซึ่งช่วยให้สามารถอธิบายทั้งความสัมพันธ์เชิงปริมาณและกลไกเชิงลึกของการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างครอบคลุม

2. ได้เสนอกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงระหว่างแรงจูงใจ เจตคติ และบริบทการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพยาบาลได้

จุดอ่อนจากงานวิจัยครั้งนี้

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ผลการศึกษาจึงใช้ได้ในกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่ไม่สามารถอ้างอิงไปยังประชากรอื่นที่มีบริบทแตกต่างกันได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ส่งเสริมการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้ผลการวิจัยเป็นฐานในการออกแบบกลยุทธ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาในทุกมิติ ***ด้านการเรียนการสอน*** โดยออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered learning) และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)ควรพัฒนาทักษะในมิติที่ยังอ่อนของแต่ละชั้นปี ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 3 และ 4 ควรพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเรียนรู้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ควรพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษา ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติจากการทำงานจริง เช่น การทำโครงการหรือโครงงาน ฝึกปฏิบัติจริง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะช่วยผลักดันให้ผู้เรียนตระหนักถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ***ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้*** พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (learning support system) ที่เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมและต่อเนื่อง พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การจัดหลักสูตรเสริมหรือจัดสอนภาษาอังกฤษเพิ่มนอกเวลาเรียน จัดหาทรัพยากรหรือแหล่งความรู้ให้นักศึกษาสามารถศึกษาภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง จัดเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษและกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมให้นักศึกษา การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เช่น เปิดภาพยนตร์ภาษาอังกฤษ ในช่วงพักของนักศึกษา การให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้สนทนากับชาวต่างประเทศ

2. ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนรู้ที่ดี โดยผู้บริหาร อาจารย์ กลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ดีร่วมกันส่งเสริมเจตคติด้านการเรียนรู้ โดยปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องในด้านการเรียนแก่นักศึกษา ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบแบบนำตนเอง และการมีพลังจูงใจในการเรียนรู้เพื่อการใช้ชีวิต โดยผ่านกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ควรมีศึกษารูปแบบหรือโปรแกรมพัฒนาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

3. ควรมีการศึกษาลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตในนักศึกษาพยาบาลสถาบันอื่นๆ ทั้งในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกและในสังกัดอื่นๆ

References

1. Office of the National Education Commission. The National Education Act B.E. 1999 as Amended (Second Amendment B.E. 2002) and Third Amendment B.E. 2010; 2010. [cited 2023 Jul 5]. Available from: http://www.ret2.go.th/ict/ (In Thai)

2. Ministry of Education. National Education Plan 2017-2031. Bangkok: Office of the Education Council Secretariat; 2017. (In Thai)

3. The Constituent Assembly. Constitution of the Kingdom of Thailand. Bangkok: The Constituent Assembly; 2007. Recommendation of the European Parliament and of the Council on Key Competences for Lifelong Learning; 2005. [cited 2023 May 9]. Available from: https://www.europa.eu.inl/eur-lex/en/com

4. Padilha JM, Ribeiro AR, Rosa J, Marques D, & Machado PP. Clinical Virtual Simulation as Lifelong Learning Strategy-Nurse's Verdict. Clin Simul Nurs 2020;47:1-5.

5. Candy PC, Crebert G,& O'Leary J. Developing Lifelong Learners Through Under Graduate Education. Australian Government Publishing Service; 1994. [cited 2023 Jul 10]. Available from: https://www.dest.gov.au/sectors/training.

6. Commission of the European. Communities. Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on Key Competences for Lifelong Learning; 2005. [cited 2023 May 15]. Available from: https://www.europa.eu.inl/eur-lex/en/com

7. Medel-Anonuevo C, Ohsako T, and Mauch W. Revisiting lifelong learning for the 21st century; 2001. [cited 2023 May 9]. Available from: https://eric.ed.gov/?id=ED469790

8. Thumthong B, and Sosuttha C. The Study of Life long Learning Potential of Students at Burirum Rajabhat University .[Research report]. Burirum Rajabhat University; 2011. (In Thai)

9. Chaiya S, Siribanpitak P, and Sumettikoon P.Lifelong Learning Skills of University Students: Theoretical Framework. Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities 2015; 21(3), 149-76. (In Thai)

10. Pongsathonviboon K, Thummak S, and Daranisorn S. Needs assessment for Developing Lifelong Learning Characteristics of the Fourth Year Nursing Students of Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University.[Research report]. Navamindradhiraj University; 2013. (In Thai)

11. Santichaianant O. A Study of Virtue and Morality of University Students in Bangkok and its Vicinity. [Master's thesis]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2006. (In Thai)

12. Rattanawetchsphat N. The Characteristics of Life Long Learners at Srinakharinwirot University [Master's thesis]. Bangkok: Srinakhari-wirot University; 2012. [cited 2024 June 20]. Available from: https://ir.swu.ac.th/txmlui/ bitstream/handle/123456789/3757/Nichaphat_R.pdf?sequence=2&isAllowed=y

13. Panich W. Creating learning for the 21st century. Bangkok:Foundation Printing House, Siam Commercial Bank; 2013. (In Thai)

14. Chaiya S. The developing lifelong learning skills of student in the 21st century. Journal of Educational Faculty of Education, Srinakharinwirot University 2019 ;20(1):168-80. (In Thai)

15. Hirunchunha S, Bunkong S, Phumdoung S, Boonyoung N, & Sangchan H. Lifelong Learning Competency of Nursing Students, Supporting and Obstacle Factors related to Lifelong Learning Competency Development, Songklanagarind Journal of Nursing 2021; 41(4):38-49. (In Thai)

16. Choomsai Na Ayuthaya J. The Characteristics of Lifelong Learners of Undergraduate Students in The Senior Year. [Doctoral dissertation]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2008. (In Thai)

17. Tasnapithuk K. Teaching Models to Promote Lifelong Learning Skills for Small Schools. Lifelong Learning for Human and Social Development "Non-Formal Education Day 2011". [Research report]. Chulalongkorn University; 2011. [cited 2023 Feb 6]. Available from: https://www.edu.chula. ac.th/nfed/students/ (In Thai)

18. Livneh C. Characteristics of Lifelong Learners in the human service professions. Adult Educ Q 1998;38(3):149-59.

19. Suksabay J. Study of Causal Factors and Guidelines for Developing Lifelong Learners' Characteristics of Elementary Grade 4th–6th students of Demonstration School of schools under Office of the Higher Education Commission. [Doctoral dissertation]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2017. [cited 2024 May 18]. Available from: https://thesis.swu.ac.th/swudis/Res_Hum/ Junlasak_S.pdf (In Thai)